

Valtiotieteellisen tiedekunnan suunnitelma Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategian 2003-2006 toimeenpanosta

Johdanto

Opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiassa vuosille 2000-2004 todetaan, että suomalainen tietoyhteiskuntakehitys perustuu korkealaatuiseen ja jatkuvasti uudistuvaan osaamiseen. Uudistumisen edellytyksinä nähdään laadukas koulutusjärjestelmä ja tutkimus, kiinteä yhteys työelämään sekä hyvä tekniikka ja tukipalvelut. Osaamisen kohottamisessa opetusministeriö näkee ratkaisuna tieto- ja viestintätekniiikan (tv:t:n) laajan soveltamisen opetuksessa ja tutkimuksessa. Tvt:n opetuskäytön tavoitteena on siirtää huomio laitteista pedagogiseen uudistamiseen. Opetuksessa korostetaan laadukasta lähiopetusta, yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta, monimuotoista ilmaisua sekä hajautuneen asiantuntemuksen hyödyntämistä verkkojen avulla. (http://www.minedu.fi/toim/koul_tutk_tietostrat/index.html).

Opetusministeriön strategian toimeenpanona joka yliopistossa valmistettiin kunkin yliopiston oma tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategia. Konsistorin keväällä 2002 hyväksymässä Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategiassa visioidaan seuraavasti:

Vuonna 2006 Helsingin yliopisto on kansainvälisesti tunnustettu, maamme johtava yliopistotason verkkokurssien ja tukipalveluiden tuottaja. Suomen virtuaaliyliopiston tarjonnasta yli kolmasosa on Helsingin yliopiston tuottamia kursseja.

Tieto- ja viestintätekniiikkaa käytetään laajasti Helsingin yliopiston tutkimuksessa, opetuksessa ja opiskelussa. Kolmasosa yliopiston opinnoista on toteutettu monimuotoisena verkko-opetuksena. Helsingin yliopiston tuottamille kursseille on tunnusomaista korkeatasoinen pedagoginen osaaminen, tietealan suvereeni hallinta ja laadukas tekninen toteutus, mikä tekee niistä opiskelijoiden ja opettajien suosimia.

Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategiassa painotetaan erityisesti seuraavia asioita:

- ✓ Opiskelijoiden osaaminen: opiskelijoiden tieto- ja viestintätekniiikan opiskelutaitoja parannetaan.
- ✓ Henkilöstön koulutus: henkilöstön tieto- ja viestintätekniiikan osaamista kehitetään, erityisesti pitkäkestoisen koulutuksen avulla.
- ✓ Opiskelu- ja opetusympäristöt: kaikkien opiskelijoiden ja opettajien pääsy verkkoon turvataan sekä fyysisiä ja virtuaalisia opiskeluympäristöjä kehitetään.
- ✓ Hallinto: koordinaatiota tehostetaan verkostoitumisen edistämiseksi kampusten välillä sekä hallinnon osastojen välillä, strategista ajattelua vahvistetaan yksikössä sekä verkko-opetuksen tukipalveluja vahvistetaan.

Virtuaaliyliopistostrategia toteutetaan laitoksilla ja tiedekunnissa. Valtiotieteellinen tiedekunta on selvittänyt omat erityispainotuksensa strategian toimeenpanoprosessissa. Tältä pohjalta on laadittu tiedekunnan muistio, joka voi toimia laitosten strategiatyötä ohjaavana perusmallina ja johon laitokset esittävät omat painotuksensa ja varauksensa. Tiedekunta ja laitokset arvioivat strategiakaudeksi virtuaaliyliopistotyön kustannus- ja henkilöresurssivaikutukset ja varautuvat niihin.

1. Valtiotieteellisen tiedekunnan tavoitteet

Tiedekunnan strategiaprosessissa keskeistä on laaja keskustelu tiedekunta- ja laitostasolla, jotta yliopiston virtuaaliyliopistostrategia vuosille 2003-2006 sisäistettäisiin. Lähtökohtana on yliopiston virtuaalistrategiaan sitoutuminen. Virtuaaliyliopistostrategian toimeenpano tiedekunnassa alkaa vuoden 2004 alusta. Vuoden 2003 osalta strategian toimeenpano toteutetaan erillisrahoituksella (ks. valtiotieteellisen tiedekunnan verkkotuen tehostushanke ”Pesula”).

Virtuaaliyliopistostrategian toimeenpanossa tiedekunta painottuu vision toteutuksessa monimuotoiseen verkko-opetukseen lähiopetuksen tukena oppimisen ja opetuksen laadun parantamiseksi. Opetusteknologian käytöllä pyritään tuomaan uusia vaihtoehtoja, monipuolistamaan opetusta sekä yksinkertaistamaan ja keventämään opetuksen hallintoa ja rutiineja. Samalla pyritään lisäämään opiskelijoiden mahdollisuuksia itse valita opetustarjonnasta oppimistavoitteisiinsa sopivia kokonaisuuksia.

Tiedekunnassa tuotetaan virtuaalikursseja virtuaaliyliopistoportaaliin, jos ja kun siihen on aidosti tarvetta. Strategian toimeenpanokauden aikana selvitetään aktiivisesti valtakunnallisen verkko-opetuksen tarvetta ja kerätään tietopohjaa ja malleja toimivista verkkokursseista.

Tiedekunnan erityispainotukset ovat:

- ✓ Opetuksessa hyödynnetään verkon vuorovaikutteisia ja opiskelijalähtöisiä oppimismuotoja.
- ✓ Kaikilla opiskelijoilla on taito hyödyntää tietoverkkoja tiedonhankinnassa, tiedonhallinnassa ja viestinnässä: verkkoa käytetään arkipäiväisesti opiskelussa.
- ✓ Kaikilla opettajilla on tieto- ja viestintätekniikan perustaidot ja monet käyttävät tieto- ja viestintätekniikkaa opetustilanteessa.
- ✓ Tehostetaan opetusta tuottamalla ja välittämällä korkealaatuisia verkkoa monimuotoisesti hyödyntäviä kursseja tiedekunnan ja Helsingin yliopiston opiskelijoille (ks. opetuksen tehostaminen verkon avulla s. 7).
- ✓ Opetuksessa hyödynnetään yhteisöllisiä verkkokeskusteluja (ks. verkkokeskusteluhankkeet s.7).
- ✓ Suuri osa tiedekunnan opetuksesta näkyy verkossa ja hyödyntää tietoverkon tarjoamia etuja: riippumattomuutta ajasta ja paikasta sekä mahdollisuutta syventää sisältöä viittaamalla muuhun verkkomateriaaliin (ks. oppimisportaalihankeet s. 7).
- ✓ Kehitetään verkkopohjaista oppimisen ja opetuksen arviointimuotoja (ks. OIVA s. 7).

Keinot

- ✓ Opettajien koulutus (ks. pedagoginen tuki s. 6).
- ✓ Opetuksen ja opiskelun tekniset ja pedagogiset tukipalvelut (ks. tukipalvelut s. 5).
- ✓ sisällöllisten, pedagogisten ja teknisten kokemusten vaihto verkostoitumisen kautta (ks. Verkostoituminen s. 7)
- ✓ Monipuolisen ja helppokäyttöisen teknologian tarjoaminen opettajille ja opiskelijoille (ks. Opetusympäristön kehittäminen s. 5 sekä virtuaaliyliopistohankkeet s. 6).
- ✓ Hallinnon koordinaatio edistämällä verkostoitumista tiedekuntien ja yliopistojen välillä (ks. hallinnon kehittäminen s. 6 sekä verkostoituminen s. 7).
- ✓ Opetuksellista yhteistyötä eri laitosten välillä (ks. verkostoituminen s. 7).

2. Nykytilan arviointi

Yliopiston virtuaaliyliopistostrategiassa todettiin, että uudet opetuksen innovaatiot verkko-opetuksen alueella eivät ole levinneet laajasti tiedekuntien, laitosten ja aikuiskoulutuksen keskuuteen. Erityisinä esteinä ovat olleet:

- ✓ opetushenkilöstön tieto- ja viestintätekniiikan taidot puutteellisia
- ✓ opetushenkilöstön ajan puute
- ✓ yksiköiden välinen verkostoitumisen alkuvaihe vasta alkamassa
- ✓ pedagogisten innovaatioiden levittämismekanismit ja koordinaatio vähäistä
- ✓ opiskelijoiden ja opettajien laitekanta on hyvin vaihtelevaa sekä laadullisesti että määrällisesti, ja pääsy tietoverkkoihin on ollut riittämätöntä
- ✓ strateginen suunnittelu yksiköissä on ollut vasta alkamassa tieto- ja viestintätekniiikan alueella.

Tiedekunnassa tilanne on näiltä osin melko sama. Tiedekunnan nykytilan osaamiskartoitus tehtiin joulukuun 2002 aikana. Tiedekunnassa on jo pitkään tehty tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön kehittämistyötä, mutta pienet, hyväksi todetut pilotit ja käytännöt eivät ole levinneet riittävän tehokkaasti jokaisen opiskelijan ja opettajan arkeen. Tiedekunnan virtuaaliyliopistohanke vuosille 2000-2003 on ollut yliopiston laajin. Hanke sisältää yhteiset verkko-opetuksen tukipalvelut sekä yli kymmenen laitospilottihanketta. Ongelmana on, että virtuaaliyliopistohankkeet ovat riippuvaisia vain muutaman innokkaan opettajan ja henkilöstön mielenkiinnosta ja taidoista. Jotta pilottien kokemukset ja innovaatiot leviävät laajemmalti, on kokemukset ja käytännöt kartoitettava ja analysoitava. Siten niitä voidaan hyödyntää jo opetuksen suunnitteluvaiheessa.

2.1 Nykytilanne: opiskelijoiden osaaminen

Tiedekunnassa on jo pitkään panostettu siihen, että opiskelijat saavat hyvät oppimisessa tarvittavat tieto- ja viestintätekniiikan käyttötaidot. Tällä alueella olemme olleet yliopistossa edelläkävijöitä. Atk-opetuksen lähtökohtana on ollut saavuttaa opiskeluun tarvittavat taidot, ei pelkästään ohjelmien käyttötaitoja vaan myös tiedon tuottamisen ja haun taitoja. Yksi tiedekunnan verkko-opetuksen tukihenkilö toimii myös opiskelijoiden atk-opetuksessa.

2.2 Nykytilanne: henkilöstön osaaminen

Tiedekunnassa kartoitettiin henkilöstön tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä joulukuussa 2002. Kartoituksen perusteella voidaan todeta, että henkilöstön tieto- ja viestintätekniiikan laaja-alaiset käyttötaidot ovat melko heikot ja opettajat käyttävät verkkoa opetuksen tukena melko vähän. Oppimateriaali tuotetaan yleensä digitaalisessa muodossa, mutta verkkoa ei käytetä materiaalin jakelukanavana. Verkkoa käytetään tyypillisesti yksittäisten opiskelijoiden ohjaukseen sähköpostitse sekä tiedonhaussa. Tuntiopettajien, jotka eivät toimi tiedekunnassa, tv:n opetuskäyttöä ei kartoitettu.

2.3 Nykytilanne: laitteet, ohjelmistot ja fyysiset ympäristöt

Tiedekunnan opetus- ja hallintohenkilökunnalla on kaikilla käytössä tietoverkkoon yhdistetty tietokone, jossa on tiedon tuottamiseen, hakuun ja viestintään tarvittavat ohjelmat. Laitoksille ostettavien perusmikrojen ohjelmataso ja tehokkuus ovat tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöön

riittävät. Kartoituksessa ilmeni laitostasolla joitain tieto- ja viestintätekniiikan välineiden saatavuuteen liittyviä puutteita (lähinnä datatykit ja kannettavat).

Tiedekunnassa on henkilökunnan käyttöön varattujen opetusteknisiä erityislaitteita riittävästi. Tiedekunnasta löytyy kaksi datatykkiä, opetuskannettava, videoneuvottelulaitteet, kaksi aktiivitaulua, digitaalikamera sekä digitaalinen dokumenttikamera. Näiden laitteiden käyttöön saa myös opastusta.

Opiskelijoiden vapaasti käytössä oleva konekanta on vastikään uusittu ja uusia verkkotyöpisteitä on perustettu. Tiedekunnan tiloissa opiskelijoiden käytettävissä on tietokoneita seuraavasti:

- Tiedekunnassa, U37 kellari, koneita 28 kpl
- Sosiaalipolitiikka, S12, koneita 5 kpl
- Poliittinen historia, S14A, koneita 3 kpl
- Siltavuoren pengeri, koneita 8 kpl
- Kirjasto, U35, koneita 9 kpl
- Kioskikoneita, koneita n. 10 kpl

Vuoden 2002 aikana perustettiin myös kaksi uutta opetusluokkaa ja uusittiin kaikki tiedekunnan vastuulla olevien atk-luokkien laitekannat. Opetuskäyttöön tarkoitettuja atk-luokkia ovat:

- Tiedekunnan atk-luokka, U37 kellari, koneita 15 kpl
- Kirjaston atk-luokka, U35 toinen kerros, koneita 13 kpl
- Tilastotieteen atk-luokka, U37 toinen kerros, koneita 11 kpl
- Sosiologian atk-luokka, U35 toinen kerros, koneita 9 kpl

2.4 Nykytilanne: pedagoginen ja tekninen tuki

Virtuaaliyliopistostrategiassa painotetaan pedagogisen ja teknisen tuen tärkeyttä strategian toimeenpanon kannalta. Molempien tukipalvelujen pitää toimia, jotta voidaan tuottaa laadukasta verkko-opetusta.

Verkko-opetuksen tukihenkilöverkosto on koko yliopiston laajuinen pedagoginen tukihenkilöverkosto, jota koordinoi Opetusteknologiakeskus. Verkko-opetuksen tukihenkilöiden toimenkuvaan kuuluu:

- tiedekunnan opetushenkilöstön tieto- ja viestintätekniiikan henkilöstökoulutuksen järjestäminen
- ohjaus- ja neuvontatehtävät
- verkko-opetuksen kehittäminen

Tiedekunta lisäsi vuonna 2003 panostustaan verkko-opetuksen pedagogisiin tukipalveluihin täyspäiväistämällä kaksi verkko-opetuksen tukihenkilöä. Tiedekunnassa toimii siten vuoden 2003 loppuun asti 2,5 verkko-opetuksen tukihenkilöä. Tiedekunnan pedagogisen tuen verkkosivut ovat osoitteessa: <http://www.valt.helsinki.fi/optek/>

Tekniset tukipalvelut perustuvat yliopiston yleisiin teknisiin tukipalveluihin ja yleiseen tietotekniikkainfrastruktuuriin. Tiedekunnan atk-tuki jakaantuu yhteiseen atk-henkilöstöön ja laitosten järjestämään tukeen. Yhteisiä tukipalveluita saa käyttöönsä pääsääntöisesti laitoksen

tukihenkilön kautta. Tiedekunnan atk-tuki toimii siis laitostason atk-tuen taustatukena. Nykyisellä tuen määrällä laitosten, usein oman toimen ohella toimivat tukihenkilöt rasittuvat kohtuuttomasti. Lisäksi tiedekunnan tukihenkilöt ovat tällä hetkellä ylityöllistettyjä. Tiedekunnan ja laitosten atk-tuen vastualueet ja tukimuodot on esitelty osoitteessa:

<http://www.valt.helsinki.fi/atk/henkun.htm>

3. Strategian toimeenpano

Konsistorin hyväksymän Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategian toimeenpanosuunnitelman kustannusvaikutusselvityksen mukaan strategian toteutuminen edellyttää tiedekuntamme osalta ennen kaikkea panostamista atk-tukeen, verkko-opetuksen tukeen sekä opiskelijoiden verkkotyöasemien määrän lisäämiseen. Lisäksi panostetaan opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittämiseen.

3.1 Osaamisen kehittäminen

3.1.1 Opiskelijoiden osaamisen kehittäminen

Tiedekunta panostaa strategian toimeenpanokautena opiskelijoiden tieto- ja viestintätekniikan taitojen sekä informaation kriittisen lukutaidon kasvattamiseen. Taidot voidaan pääosin saavuttaa normaalin opetuksen yhteydessä eli taidot kehittyvät, kun niitä harjoitetaan. Tiedekunnan atk-opetus tukee taitojen saavuttamista ja antaa perusvalmiuksia. Atk-opetuksen lisäksi kirjastojen käyttäjäkoulutus sekä aineopintojen seminaareihin integroituna että erillisinä kursseina edistää informaation lukutaitoa. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden itseohjautuvuutta antamalla valmiuksia tiedon hankkimiselle, käsittelylle ja raportoinnille sekä kehittää tieto- ja viestintätekniikan taitoja (vrt. valtiotieteellisen tiedekunnan opetuksen ja oppimisen kehittämisohjelma 2004-2006). Tavoitteet ovat:

- Opiskelija hallitsee tieto- ja viestintätekniikan perustaidot sekä informaatiolukutaidon ja tiedonhallinnan perusteet.
- Opiskelija hallitsee monipuolisesti verkko-opiskelun taidot.
- Opiskelija hallitsee oman tieteenalansa tieto- ja viestintätekniikan erityistaidot.

Toimenpiteet

- Opiskelijoiden tv-t - ja informaationlukutaitokoulutus toteutetaan ainelaitosten, tiedekunnan atk-opetuksen, verkko-opetuksen tuen ja kirjaston yhteistyönä.

3.1.2 Henkilöstön koulustarpeet ja priorisointi

Opettajien ja muun henkilöstön tv-t -taitojen kehittämistä tuetaan määrätietoisesti. Tiedekunnan verkko-opetuksen tuki tarjoaa opettajille ja muulle henkilöstölle käytännöllistä lähitukea, räätälöityjä lyhytkursseja erikoistarpeisiin sekä laajempaa Ope.fi II -koulutusta yhdessä opetusteknologiakeskuksen kanssa.

Opettajien taitotason tavoitteet vuoteen 2004 mennessä on määritelty kansallisen Ope.fi-hankkeessa seuraavasti:

- Ope.fi I: tieto- ja viestintätekniiikan perustaidot on kaikilla opetus- ja hallintohenkilöstöön (ml. kirjastohenkilöstö) kuuluvilla
- Ope.fi II: tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön hyvät taidot on yli puolella opetushenkilöstöön kuuluvalla
- Ope.fi III: tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön asiantuntijataidot on yli kymmenellä prosentilla kaikista opetushenkilöstöön kuuluvista

Tiedekunnassa panostetaan aluksi siihen, että jokaisella on tieto- ja viestintätekniiikan perustaidot vuoteen 2004 mennessä. Tämän jälkeen painotutaan tv:t:n opetuskäytön taitojen kartuttamiseen.

Tuntiopettajien tv:t:n opetuskäytön taitoihin kiinnitetään myös huomiota. He kuuluvat myös henkilöstökoulutuksen sekä -tuen piiriin.

Toimenpiteet

- Opettajien ja henkilöstön koulutuspalvelut toteutetaan ainelaitosten, ok-keskuksen, yliopiston henkilöstökoulutuksen sekä tiedekunnan verkkopedagogiikan asiantuntijoiden yhteistyönä

3.2 Opetusympäristön kehittäminen

3.2.1 Fyysisten tilojen kehittäminen

Kohdassa 2.3 mainittujen atk-luokkien lisäksi tiedekunnan koulutustilat laajenevat elokuussa 2003, kun tiedekunnan verkko-opetuksen tuki, atk-tuki sekä atk-opetus siirtyvät yhteisiin tiloihin ”Pesulaan”, Snellmaninkatu 14 b:hen.

”Pesulassa” on kaksi koulutustilaa: iso luokkatila (20 hengen opetusluokka) henkilöstökoulutuksen ja atk-opetuksen tarpeisiin ja pienempi neuvotteluhuone. Luokkatilat mahdollistavat videoneuvotteluopetukseen liittyvän koulutuksen. On oletettavaa, että videoneuvotteluopetus tulee lisääntymään strategiakaudella voimakkaasti. Pienempää neuvotteluhuonetta voidaan käyttää myös pienryhmäkoulutukseen.

”Pesulassa” on 2-3 työpistettä opettajille. Nämä voivat tulla sinne tekemään joitain vaativampia hankkeita, joihin tarvitaan erikoisohjelmia ja tukea. Pesulan toinen kerros voidaan mahdollisesti muuntaa toimivaksi pienryhmätilaksi kesällä 2003 aloitettavan remontin yhteydessä.

3.2.2 Laitteet, ohjelmat ja niiden kehittäminen

Opiskelijoiden vapaassa käytössä olevien työasemien suhteen tiedekunnan tilanne on keskimääräinen. Opiskelijatyöasemia meillä - mukaan lukien tiedekunnan maksama atk-asemakäyttö - on 1/14 opiskelijaa, kun koko yliopiston keskiarvo on 1/12 ja tavoite 1/4. Vaikka uusia työasemia tulee jatkossa runsaasti eri oppimiskeskusten tiloihin, myös tiedekuntien odotetaan lisäävän konekantaansa. Opiskelijakoneisiin käytetty raha on myös suoraa säästöä tiedekunnalta atk-osastolle kohdennetuissa atk-kustannuksissa. Pesulaan tuleva atk-opetusluokka vapauttaa

tiedekunnan kellarikerroksen atk-luokan opiskelijoiden vapaaseen käyttöön. Mahdollisesti myös tilastotieteen ja sosiologian atk-luokat voidaan siirtää Pesulan toiseen kerrokseen.

Tiedekunnan yhteisen, kaikkien opettajien käytössä oleva tekninen laitekanta (datatykit, opetuskannettavat, videoneuvottelulaitteet ym.) on nykyisellään melko kattava. Strategian toimeenpanokauden aikana tavoitteena on, että laitekanta on riittävä myös laitostasolla.

3.3. Tukipalvelujen kehittäminen

Tiedekunnan verkkotuen tehostushanke pyrkii synergiaetuihin yhdistämällä verkko-opetuksen pedagogisen tuen, atk-tuen ja opiskelijoiden atk-opetuksen voimavaroja. Kun nämä kaikki painopistealueet ovat hyvässä tasapainossa, voidaan tuottaa laadukasta opetusta ja oppimista, joihin Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategialla pyritään.

3.3.1 Teknisen tuen kehittäminen

Tiedekunnan atk-tuessa on yksi henkilötyövuosi 150 konetta kohden. Yliopiston virtuaaliyliopistostrategiassa tavoitteena on 1/90. Uuteen verkkotukikeskukseen palkataan strategian toimeenpanokaudella uusi, erityisesti tiedekunnan opiskelijakoneiden ja opetustilojen laitteiden ylläpidosta vastaava atk-tukihenkilö. Tällöin tiedekunnan teknisessä tuessa toimii kolme atk-tukihenkilöä, sekä pääsuunnittelija, joka toimii myös osin verkko-opetuksen tuessa tukipalvelujen kehittäjänä.

3.3.2. Pedagogisen tuen kehittäminen

Tiedekunnassa toimivat verkko-opetuksen tukihenkilöt ovat pedagogisia tukihenkilöitä. Virtuaaliyliopistostrategian tukimallissa (vaihtoehto C) keskikokoisessa tiedekunnassa verkko-opetuksen pedagogista tukea katsotaan tarvittavan viisi henkilötyövuotta. Strategian toimeenpanokaudella tiedekunnan verkko-opetuksen tuessa toimii 2,5 tukihenkilöä sekä osittain tiedekunnan pääsuunnittelija. Tuen mahdollistamat palvelut on esitelty erillisessä liitteessä.

Verkko-opetuksen pedagoginen tuki toimii tiiviissä yhteistyössä laitoksille muodostettavan verkko-opetuksen tukihenkilöverkoston kanssa. Yhteistyössä verkko-opetuksen tuen kanssa toimivat myös tiedekunnan pedagogiset tutkijalehtorit ja tiedekunnan kirjasto.

3.4. Hallinnon kehittäminen

Tiedekunnassa panostetaan tieto- ja viestintätekniikkaan mahdollistamaan opintohallinnon joustavuuteen, opiskelijoiden joustavaan asiointiin sekä sähköiseen neuvontaan panostetaan strategiakauden aikana. Pyrkimyksenä on, että tiedekunnan verkkosivuilta löytyy kaikki opiskeluun ja opetukseen aiemmin paperimuodossa ollut opastus ja tieto. Tiedekunta osallistuu aktiivisesti yliopiston WebOodi- sekä sähköisen allekirjoituksen kehitysohjelmaan. Verkkoa hyödynnetään muun muassa seuraavasti:

- lomakkeet verkossa
- opinto-oppaat ja ohjeet verkossa
- opiskeluun liittyvät ilmoittautumiset verkossa
- kurssi- ja opintokokonaisuusarviointi verkossa (OIVA-hanke)

Toimenpiteet

- palvelujen kehittäminen toteutetaan opintohallinnon, verkko-opetuksen tuen, atk-tuen, ainelaitosten ja Oodi-konsortion yhteistyönä

4. Tiedekunnan virtuaaliyliopistohankkeet vuosille 2004-2006

Tiedekunnan virtuaaliyliopistohankkeessa vuosille 2004-2006 on neljä kehittämishanketta, jotka vastaavat tiedekunnan ja laitosten opetuksen kehittämistarpeita. Hankkeisiin otetaan 1-3 vuoden mittaisia laitoskohtaisia osahankkeita, jotka valitaan vuosittain hakemusten perusteella.

Virtuaaliyliopistohankerahoista rahoitusta saavat hankkeet ovat tiedekunnan opusteknologiaturviryhmän erityisessä suojeluksessa, jotta varmistettaisiin, että panostus tuottaa myös tulosta. Turviryhmä opettaa, neuvoa ja konsultoi osahankkeiden tekijöitä. Verkko-opetuksen tukihenkilöt eivät osallistu varsinaiseen toteutukseen paitsi hankkeen alkuaikoina opetusmielessä. Virtuaaliyliopistohankkeisiin tarvitaan myös laitosten omaa rahallista panostusta.

4.1 Opetuksen tehostaminen verkon avulla

Hankkeessa kehitetään verkko-opetuksen järjestämismalleja, kokeillaan erilaisia pedagogisia ratkaisuja ja kehitetään helppokäyttöistä tekniikkaa opettajien ja opiskelijoiden käyttöön. Hankkeessa kehitetään verkko- ja lähiopetuksen yhdistämisen mallia, jossa haitat minimoidaan ja hyödyt ja säästöt maksimoidaan. Hankkeessa pääpaino on isoilla, pääasiassa lähiopetuksena järjestettävillä massakursseilla, erityisesti niiden suorittamis- ja arviointikäytännöillä. Tiedekunta pyrkii tämän hankkeen puitteissa myös hankkimaan valmiudet täysin virtuaalisten kurssien kehittämiseen, joita tarjotaan Suomen virtuaaliyliopiston, avoimen yliopiston tai verkostohankkeiden kautta kotiyliopiston ulkopuoliseen käyttöön. Tiedekunnan nettiluentotoimintaa jatketaan tässä hankkeessa tehostamalla ja arkipäiväistämällä ääni- ja videomateriaalin tuottamista ja liittämistä kurssiaineistoihin.

4.2 Oppimisportaali-hankkeet

Portaali-hankkeessa kehitetään kurssien ja kokonaisten oppialojen verkkoportaaleja. Kurssiportaali tarkoittaa sivustoa, joka on tavanomaisen kurssisivuston lisäksi portti koko kurssin aihepiiriin. Sivuille kootaan oppimateriaalit, kurssien aihepiiristä koottuja ulkoisia linkkejä, linkit yliopiston järjestelmistä (mm. tutkimushanketietokanta, kirjastojärjestelmä) löytyviin relevantteihin tietoihin sekä yhteydet ulkoisiin järjestelmiin (FinElib). Portaalit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden tutustua kurssin aihepiiriin syvemmin kuin itse kurssilla. Kurssit voidaan suunnitella modulaarisiksi niin, että eri opettajat voivat rakentaa uusien kurssien ohjelman käyttäen vanhojen kurssien moduuleita, tai haluttaessa voidaan antaa opiskelijoiden koota kurssimoduuleista omia räätälöityjä kurssejaan.

4.3 Verkkokeskusteluhankkeet

Hankkeessa kehitetään ja kokeillaan erilaisia tapoja käydä opetukseen liittyvää verkkokeskustelua. Keskeisenä pyrkimyksenä on kehittää opiskelijalähtöistä keskustelukulttuuria jossa vastuu keskustelusta on opiskelijoilla. Valtiotieteellisessä tiedekunnassa on hyvät edellytykset tällaisen kulttuurin syntymiseen: meille on valikoitunut yhteiskunnallisesti aktiivisia opiskelijoita ja tieteenalamme ovat luonteeltaan diskursiivisia. Keskustelu nähdään siis enemmän opiskelijoille tarjottuna mahdollisuutena kuin pakollisena suoritustapana. Tiedekunnassa on kehitetty mm. seminaarikeskusteluihin soveltuva järjestelmä, jota kehitetään it-peda -verkoston kanssa koko yliopistolaitoksen käyttöön. Tarkoitus on selvittää myös muiden järjestelmien soveltuvuutta opetukseen liittyvään keskusteluun ja tuottaa tästä tietoa virtuaaliyliopiston optektyökalupakkiportaaliin.

4.4 Oiva - opetuksen arviointi

Oiva on verkossa toimiva tiedekunnan opetuksen ja opiskelijoiden oppimisen arviointiväline. Oiva sisältää avoimen keskustelufoorumin sekä WebOodissa sijaitsevan arviointilomakkeen. Oivan keskustelufoorumia käytetään sekä kurssisuunnittelussa ja palautekeskusteluissa että kurssin ja oppimisen arvioinnissa kurssin kuluessa. Yksittäisten kurssien arvioinnin lisäksi arviointivälineellä voidaan arvioida myös tutkintoja sekä tiedekunnan useita poikkitieteellisiä opintokokonaisuuksia.

5. Verkostoituminen

HY:n virtuaaliyliopistostrategiassa korostetaan pyrkimystä vahvistaa yliopiston sisäistä ja ulkoista verkostoitumista.

Tiedekunnan laitokset ovat mukana useissa valtakunnallisissa verkosto- ja yhteistyöhankkeissa. On todennäköistä että pääosa tiedekunnan pelkästään verkossa tapahtuvasta opetuksesta tulee kanavoitumaan näiden verkostojen ja yhteistyöhankkeiden kautta. Tiedekunnan verkko-opetustukihenkilöiden toimenkuvaan kuuluu laitosten tukeminen tällaisten hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tiedekunnan sisällä on jo vuosia toiminut aktiivinen optek-verkosto, johon kuuluu tukihenkilöitä, opettajia ja tutkijoita tiedekunnan eri laitoksilta. Verkosto vaihtaa kokemuksia tvt -opetuskäytön mahdollisuuksista ja kokemuksista ja näin pilottikokeilujen kokemukset levittäytyvät laajemmalti tiedekuntaan. Toimintaa jatketaan strategiakauden ajan. Toiminnan tukena on tiedekunnan VOPEK – portaali.

Yliopiston tasolla tiedekunta on aktiivisesti mukana ok-keskuksen toiminnassa kehittämässä yliopiston ja keskustakampuksen tukipalveluja. Tiedekunnan verkko-opetuksen tuki on aktiivisesti mukana yliopiston digioppiiryhmän toiminnassa. Tiedekunta on myös mukana verkostoyhteistyössä it-peda –verkoston "opetusteknologiatyökalupakki" -hankkeissa (oppimisportaali- ja OIVA-hanke) ja kolmen tiedekunnan ja ok-keskuksen yhteisessä verkkoluennot -hankkeessa.

6. Virtuaaliyliopistostrategian toimeenpanon kokonaisbudjetti vuosille 2004-2006

Konsistorin hyväksymässä virtuaaliyliopistostrategian toimeenpanosuunnitelman kustannusvaikutuslaskelmassa strategian toteuttamiseen on laskettu tuovan tiedekunnille vuosittain 2.4 milj euron lisäkustannukset. Kulut koostuvat pääosin opiskelijoiden konekannan lisäämisestä, opettajien atk-tuen tehostamista sekä verkko-opetuksen pedagogisen tuen lisäämisestä.

Kustannusvaikutuksen voi arvioida meillä olevan kaikilla osa-alueilla tiedekuntien 2.4 miljoonan kokonaiskustannuksista noin 240.000 euroa. Vuodelle 2003 erillistä virtuaaliyliopistorahoitusta tällaista toimintaa varten ei kuitenkaan osoitettu. Vuosille 2004-2006 yliopiston täytyy tällainen rahoitus jotenkin järjestää mikäli strategiasta halutaan pitää kiinni. Tiedekunnan verkko-opetuksen ja sen tuen takaamiseksi strategiakauden 2004-2006 ajaksi on tehty kaksi hankehakemusta.

6.1 Valtiotieteellisen tiedekunnan virtuaaliyliopistohankkeet 2004-2006

Hankkeeseen on koottu keskitetysti tiedekunnan opetusteknologiahankkeet jaoteltuna neljään yhteiseen päähankkeeseen: opetuksen tehostaminen, keskusteleva oppiminen, oppimisportaalit ja OIVA – opetuksen interaktiivinen arviointi.

6.2 Valtiotieteellisen tiedekunnan verkkotuen tehostushanke 2004-2006

Valtiotieteellinen tiedekunta pitää tärkeänä painopistealueena verkkotuen tehostushanketta, jolla tuetaan sekä opiskelijoiden että henkilökunnan tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön taitoja. Tiedekunnan ”omalla kampuksella” toimivat tilat mahdollistaa toimivan kokonaisuuden luomisen tiedekunnan verkko-opetuksen kehittämiseksi.

6.3. TVT-strategian toimeenpanosuunnitelman kokonaisbudjetti

Rahoitus	2004	2005	2006
Virtuaaliyliopistohanke*	48 000	48 000	48 000
Verkkotuen tehostushanke*	80 000	80 000	80 000
Tiedekunta*	45 000	45 000	45 000
Opetusteknologiakeskus**	23 900	23 900	23 900
Rahoitus yhteensä	196 900	196 900	196 900
Menot	2004	2005	2006
Tilakustannukset	45 000	45 000	45 000
Henkilöstömenot	146 000	146 000	146 000
Menot yhteensä	191 000	191 000	191 000

* Hankehakemus

** Vuoden 2003 osuus

7. Arviointi

Helsingin yliopiston virtuaaliyliopistostrategian tiedekuntakohtaista toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan vuosittain tiedekunnan koulutuksen kehittämistoimikunnassa. Laitoksilla ja

tiedekunnassa tapahtuva toiminta raportoidaan ja julkaistaan tiedekunnan VOPTEK-portaalissa. Verkko-opetuksen seurannasta ja laadunvarmistuksesta vastaavat tiedekunta ja ainelaitokset.